Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 04.06.1997, sp. zn. 3 To 41/97, ECLI:CZ:VSPH:1997:3.TO.41.1997.1

Číslo: 46/1998

Právní věta: I. Skutečnost, že osoba zjednaná pachatelem k tomu, aby za úplatu usmrtila jiného, od samého počátku pouze předstírá záměr takový čin provést, nevylučuje u pachatele, který ji zjednal, naplnění formálních podmínek trestní odpovědnosti za přípravu k trestnému činu vraždy.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 04.06.1997

Spisová značka: 3 To 41/97

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Příprava

Předpisy: 140/1961 Sb. § 7

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 46

I. Skutečnost, že osoba zjednaná pachatelem k tomu, aby za úplatu usmrtila jiného, od samého počátku pouze předstírá záměr takový čin provést, nevylučuje u pachatele, který ji zjednal, naplnění formálních podmínek trestní odpovědnosti za přípravu k trestnému činu vraždy.

II. Souběh trestných činů je základním předpokladem pro uložení souhrnného trestu, včetně jeho důsledku spočívajícího ve zrušení výroku o trestu uloženém pachateli dřívějším rozsudkem. Jestliže dřívější rozsudek obsahuje více samostatně uložených trestů (např. trest souhrnný a trest úhrnný), soud s uložením souhrnného trestu zruší postupem podle § 35 odst. 2, věty druhé, tr. zák. v tomto rozsudku pouze ten výrok o trestu, jenž se týká sbíhající se trestné činnosti.

(Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 6. 1997 sp. zn. 3 To 41/97)

Vrchní soud v Praze zamítl odvolání obžalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 3. 1997 sp. zn. 2 T 6/97.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 3. 1997 sp. zn. 2 T 6/97 byl obžalovaný P. K. uznán vinným přípravou k trestnému činu vraždy podle § 7 odst. 1 a § 219 odst. 1, odst. 2 písm. h) tr

zák. Odsouzen byl podle § 219 odst. 2, za použití § 35 odst. 2 a § 40 odst. 2 tr. zák., k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání pěti let. Trest byl ukládán jako souhrnný k trestním příkazům Okresního soudu v Trutnově ze dne 23. 10. 1995 sp. zn. 3 T 604/95 a ze dne 26. 8. 1996 sp. zn. 4 T 557/96. Podle § 39a odst. 3 tr. zák. byl pro výkon trestu zařazen do věznice s dozorem. Zároveň byl podle § 35 odst. 2 tr. zák. zrušen výrok o trestu, který byl obžalovanému uložen trestním příkazem Okresního soudu v Trutnově ze dne 26. 8. 1996 sp. zn. 4 T 557/96 spolu se všemi dalšími rozhodnutími na tento výrok navazujícími, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se P. K. trestné činnosti měl dopustit tím, že v měsících dubnu až červnu 1996 v Mostku a ve Dvoře Králové nad Labem opakovaně požadoval na P. L. a R. H., aby zavraždili jeho otce I. K., protože chtěl získat peníze z jeho životní pojistky a z dědictví. Oběma jmenovaným slíbil finanční odměnu ve výši 100 000 Kč a osobní automobil Škoda Favorit a na nákup zbraní jim předal částku 18 000 Kč. V době od 18. – 20. 6. 1996, kdy mělo k vraždě dojít, odjel do Liberce. K usmrcení poškozeného však nedošlo, protože P. L. a R. H. předchozí dohodu nedodrželi.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný odvolání. Odvolání odůvodnil jeho obhájce JUDr. L. K. Podle odvolatele nebyla dostatečně prokázána zištná pohnutka jednání obžalovaného. Sám obžalovaný totiž o takové pohnutce nikdy nevypovídal a výpovědi svědků P. L. a R. H. jsou v tomto směru rozporné a nepřesvědčivé. Má zato, že zištná motivace jednání obžalovaného prokázána nebyla, a proto není důvod k použití přísnější trestní sazby § 219 tr. zák.

Druhou odvolací námitkou je to, že obžalovaný dobrovolně upustil od dokonání trestného činu, protože po návratu z Liberce zjistil, že P. L. a R. H. peníze určené na nákup zbraní použili pro svou potřebu.

Třetí námitkou je to, že se jednalo o nezpůsobilou přípravu proto, že P. L. ani R. H. od počátku nebyli vedeni úmyslem poškozeného zavraždit, ale pouze získat od obžalovaného podvodem peníze.

Závěrem odvolatel navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a obžalovaného buď obžaloby zprostil nebo jeho jednání kvalifikoval pouze podle prvního odstavce § 219 tr. zák. a za použití § 40 tr. zák. uložil mírnější trest.

Vrchní soud v Praze shledal, že odvolání bylo podáno osobou oprávněnou a včas. Přezkoumal proto zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku a přezkoumal i postup řízení, které rozsudku předcházelo. Přihlédl při tom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, a shledal, že odvolání není důvodné.

Řízení předcházející napadenému rozsudku bylo provedeno v souladu se zákonem, právo obžalovaného na obhajobu nebylo nijak kráceno.

Ve svých skutkových zjištěních vycházel soud prvního stupně z důkazů řádně provedených v rámci hlavního líčení. Odůvodnění rozsudku obsahuje logické, přesvědčivé hodnocení těchto důkazů a obsahuje i závěry, které na jejich základě soud prvního stupně učinil.

Pochybení nebylo shledáno ani v otázce právní kvalifikace. K námitkám odvolatele lze uvést, že motiv jednání obžalovaného nemusel být primárně zištný, postačuje, když tato zištnost je v jeho činu významným způsobem obsažena. To se bezesporu stalo, neboť obžalovaný hodlal přinejmenším z výnosu vraždy odměnit její vykonavatele. Kromě toho je zřejmé, že obžalovaný od počátku připravoval spáchání nájemné vraždy, tedy vraždy za úplatu s úmyslem získat majetkový prospěch, byť by prospěch byl získán jinými osobami. Tím je bezpochyby naplněna formální podmínka přísnější

právní kvalifikace. Pokud jde o podmínku materiální, tedy o to, zda tato skutečnost podstatně zvyšuje stupeň společenské nebezpečnosti (§ 88 odst. 1 tr. zák.), pak je třeba uvést, že obžalovaný připravoval útok proti svému nejbližšímu příbuznému, proti otci. Kromě toho nelze přehlédnout, že obžalovaný ze svého hlediska dovedl přípravu činu do takového stadia, kdy musel být přesvědčen, že pro usmrcení poškozeného provedl vše.

Další námitku, že se jednalo o dobrovolné upuštění od přípravy trestného činu, nelze rovněž přijmout. Jak už je uvedeno výše, obžalovaný poté, kdy předal vykonavatelům činu nezanedbatelný finanční obnos na nákup zbraní a kdy odjel do Liberce, nepodnikl nic k zabránění usmrcení svého otce. To, že usmrcení svého otce myslel skutečně vážně, vyplývá i z toho, jakou částku předal na nákup zbraní. Tato suma byla v porovnání s možnostmi obžalovaného skutečně nezanedbatelná.

Poslední námitkou je to, že se jednalo o nezpůsobilou přípravu proto, že P. L. ani R. H. od počátku nehodlali čin realizovat. Ani tato námitka nemůže obstát. Obžalovaný byl nepochybně přesvědčen o tom, že právě tito dva muži jsou vhodnými osobami pro realizaci jeho plánu. Jak sám uvedl, byli za peníze schopni všeho. Pokud se tedy s těmito muži domluvil, slíbil jim značnou sumu a osobní vůz a předal jim peníze na nákup zbraní, bylo to nepochybně proto, že byl přesvědčen o tom, že tyto osoby jeho plán provedou. Záměr obžalovaného přitom byl realizovatelný, protože zbraň bylo možno za částku, kterou jim předal, koupit. Jestliže P. L. a R. H., které obžalovaný P. K. zjednal k tomu, aby za úplatu usmrtili jeho otce, od samého počátku pouze obžalovanému předstírali záměr takový čin provést, a to s cílem na něm vylákat peníze, nevylučuje ještě tato skutečnost trestní odpovědnost P. K. za přípravu trestného čilou vraždy.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud shledal výrok o vině napadeného rozsudku bez závad.

Pochybení bylo shledáno v otázce trestu. Trest byl uložen jako souhrnný na samé spodní hranici, kterou připouští ustanovení § 40 odst. 4 písm. a) tr. zák. Vztah souhrnnosti se však nevztahuje na všechny trestné činy. Trestním příkazem Okresního soudu v Trutnově ze dne 26. 8. 1996 sp. zn. 4 T 557/96 byly totiž obžalovanému uloženy dva samostatné tresty. Jednak trest souhrnný, za současného zrušení výroku o trestu z trestního příkazu Okresního soudu v Trutnově ze dne 23. 10. 1995 sp. zn. 3 T 604/95, jednak samostatný trest úhrnný. Podmínky pro uložení souhrnného trestu v této věci však splňuje pouze samostatně uložený úhrnný trest. V této souvislosti je třeba uvést, že trestním příkazem Okresního soudu v Trutnově ze dne 23. 10. 1995 sp. zn. 3 T 604/95, který byl obžalovanému doručen dne 25. 10. 1995, byl tento uznán vinným trestným činem podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák., kterého se dopustil dne 18. 7. 1995. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 3. 11. 1995 a obžalovanému byl uložen peněžitý trest. Dalším trestním příkazem Okresního soudu v Trutnově ze dne 26. 8. 1996 sp. zn. 4 T 557/96, který byl obžalovanému doručen dne 10. 9. 1996, byla vyslovena jeho vina trestným činem podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. (ke spáchání činu došlo v měsíci srpnu 1995) a trestnými činy podle § 171 odst. 1 písm. c) a § 249 odst. 1 tr. zák. (tyto činy byly spáchány dne 11. 4. 1996). Tímto trestním příkazem byl obžalovanému uložen jednak trest souhrnný, jednak trest úhrnný. Souhrnný trest (odnětí svobody s podmíněným odkladem jeho výkonu a peněžitý trest) byl ukládán za trestný čin podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. a za trestný čin podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák., kterým byl obžalovaný uznán vinným trestním příkazem Okresního soudu v Trutnově ze dne 23. 10. 1995 sp. zn. 3 T 604/95. Současně byl tento trestní příkaz zrušen ve výroku o trestu. Úhrnný trest (peněžitý trest) se týkal trestné činnosti spáchané dne 11. 4. 1996, tj. spáchané po doručení výše již uvedeného trestního příkazu. Tento trestní příkaz nabyl právní moci dne 19. 9. 1996.

Poněvadž nyní posuzovaného trestného činu se obžalovaný dopustil v době od dubna do června 1996, tj. po doručení trestního příkazu ze dne 23. 10. 1995 sp. zn. 3 T 604/95 Okresního soudu v Trutnově, nebyla splněna základní podmínka pro uložení souhrnného trestu i ve vztahu k tomuto trestnímu příkazu. Je tomu tak proto, že nyní posuzovaná trestná činnost a trestná činnost, které se týkal

uvedený trestní příkaz, nebyly spáchány v souběhu. Je evidentní, že nyní projednávaná trestná činnost obžalovaného se nesbíhá s trestnou činností, ohledně níž byl obžalovaný pravomocně odsouzen trestním příkazem ze dne 23. 10. 1995. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani zjištění, že pozdějším trestním příkazem, tj. trestním příkazem Okresního soudu v Trutnově ze dne 26. 8. 1996 sp. zn. 4 T 557/96, byl obžalovanému ukládán trest jak za trestný čin spáchaný před doručením prvního trestního příkazu (trest souhrnný), tak za trestnou činnost spáchanou až po tomto okamžiku (trest úhrnný). Pouze posléze uvedená trestná činnost je v souběhu s nyní posuzovaným trestným činem obžalovaného P. K. Jestliže trestní příkaz Okresního soudu v Trutnově ze dne 26. 8. 1996 obsahoval dva tresty, pak v nyní posuzované věci bylo možno ukládat souhrnný trest jen ve vztahu k tomu trestu, který se týká sbíhající se trestné činnosti. Jen tento výrok o trestu bylo také možno zrušit postupem podle § 35 odst. 2, věta druhá, tr. zák.

Soud prvního stupně tedy pochybil, pokud uložil souhrnný trest k oběma trestům obsaženým v trestním příkazu sp. zn. 4 T 557/96, když vztah souhrnnosti vznikl pouze k trestu samostatně uloženému, a nikoliv k trestu souhrnnému. V tomto případě se totiž jedná o recidivu. Protože se však odvolal pouze obžalovaný a zrušením výroku o uložení souhrnného trestu by došlo ke zhoršení jeho postavení, nemohl odvolací soud toto pochybení napravit.

Jak už bylo uvedeno shora, trest byl uložen na samé spodní hranici trestní sazby snížené podle § 40 odst. 1, 2 tr. zák. Uložení přísnějšího trestu brání zákaz reformace in peius, uložení trestu mírnějšího omezení uvedené v § 40 odst. 4 písm. a) tr. zák. Za této situace má odvolací soud zato, že úvahy o možné změně výměry trestu jsou nadbytečné. Zařazením obžalovaného pro výkon trestu do věznice s dozorem soud prvního stupně dostatečně zohlednil jeho osobu i stupeň narušení. Mírnější ani přísnější výchovný režim nepřichází v úvahu.

Ze všech shora uvedených důvodů neshledal odvolací soud odvolání obžalovaného důvodným, a proto je podle § 256 tr. ř. zamítl.